

מסורת הש"ס

(א) ינביתמז לא, כמובת יט,א, (ב) וַיָּרֵחַ תוֹסֵס' כמובת מנח: ד"ה הוא ואשכנז, (ג) לעיל קטנ:, (ד) וַיָּלֵךְ אַחֵר ד"ה לדברי,

→

הגהות הב"ח

(א) גברא הכי גנבי קאמינא: (ב) שם שאין דוד לשון מתנה: (ג) רשב"ם ד"ה אמר רב הונא שכיב מרע יו כ"ל ותנית שאמר נמחק: (ד) ד"ה לדברי ר' יוחנן כ' לעיל, ג"כ דף קכ"ט ע"ב:

→

מוסף רש"י

גנבי גבובי למה לך. מתנגב אשה לומר דברין בלשון שלל מחלקו זו היחיד והמנובים כדי שלא יעטלו את דברין דאמרת סיחפלה (כתובות 87). אימא הבלבה כר' יוחנן בן ברוקה. ולא מנקוט לה כמילתא בלחפא נכסה (שם), לדברי ר' יוחנן בן ברוקה. דפ"ל דאכ' יכול להוריש בלשון ירושה לאחר מנציו כל נכסיו, אם אמר לאחר מהם נכסיו לך, כדמפרש לקמיה, ורששון רבאי לירשו ולא פירש לא לשון ירושה ולא לשון מתנה, לן לשני במקום הראשון או יורש ראשון כלום, שאין כאן לשון מתנה רבאי ראשון, אלא משתמא בלשון ירושה איטין עתות בנאי דלמר נכסיו לך, הוואל וחוי לירש כל הנכסים מן התורה אם ירצה אביו, וכיון דירשה הווא רבאי ראשון אינו יכול להפסיק, דאין ירושה לחלפין, ודוקא לר' יוחנן בן ברוקה, אבל לרבנן אין דאיתו יכול להרשות ירושה לזה ויתר מזה בלשון ירושה בלל, ודאי מלי דלמר נכסיו לך בלשון לשון מתנה עשירי (עירי קמס:),

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

א"ל רב כהנא אילו. קנה נכסים אחרים בתר הכי לית לה לאשה בתמייה הא ודאי אית לה דנהי דמחלה שעבודה לבנות בשציל שעשאה שותף ביניהן חוב כתובתה מיהא לא מחלה שאם תמלא מקום לטרוף כגון שיקנה נכסים טורפת מהם וכדכתב ודעמיד אנה למיקני שנכסים העמידין לבא ישמעבדו לה וכיון דאילו הדר קני מאדס אחר או ממורישו אית לה לאשה השתא נמי כי נפלו לו מאותן נכסים עצמן אית לה דמה לי אותן נכסים עצמן מה לי אחרים שאם נתרצית להקנות המתנה לבנות ולמחול להם שעבודה לבעלה מיהא לא מחלה מידי אם תמלא מקום

לגבות וכן הלכה: **ההוא דפלגניהו**. כל נכסיו חילק לבניו ולאשמו וצוואת שכיב מרע דהיינו עשאה שותף בין הבנים אלא ששייר דקל אחד שלא פירש למי: **סבר רבינא למימר** לית לה. ממותר כתובה אלא ההוא דיקלא דהא אי לא שייר דיקלא אצדה כתובתה מן הבנים שמחלה להם שעבודה משום דנעשית שותף ביניהן והשתא נמי וכו' הבנים והיא טטרוף את הדקל: **א"ל רב יימר לרבינא אי לית לה**. כתובתה מחלק הבנים משום ידיעה דלית ליה נכסים אחריני ומחלה להו בשציל שעשאה שותף ביניהם א"ה דיקלא נמי לית לה דהא ידעת ליה להאי דקל ומחלה להו ליורשיו דכל כתובתה מחלה מהני נכסים דאית ליה משום דעשאה שותף דמה לי למחול שעבודה מאותן שחלק לבנים ומה לי מן אותו דקל שלא חלק אלא מאי אית לן למימר מאיזה טעם נחתא אדקל לטרוף ממנו היינו משום דלא מחלה כתובתה שהרי הניח לה מקום קלמ לבנות היינו כגון האי דקל שלא רצה לחלוק לבניו ומגו דנחתא אדקל נחתא נמי אחלק הבנים דהאי דשתקה ולא ערערה היינו לפי שהיה מניח לה הדקל וסברה למה אערער עכשיו עד שישובו ב"ד את הדקל ואטרפנו וסדר אערער על הבנים ואטרוף מהן המותר דלא הווא שתיקה דידה מחילה אלא היכא דמחלק כל הנכסים ולא שציק לה מידי דמשום האי טעמא מספקא לן לעיל (דף קלג:). גבי צריא דדלמא כיון דאיכא למימר הדר קני סברה למה אערער עכשיו עד אשר אראה אם אמלא מקום לבנות מזל אחר וכיון דמשום הכי שתיקה לא הווא שתיקות האותה אלא תלויה ועומדת אם תערער על אלו אם לאו וה"נ כיון דשצק לה מידי למיטרף להכי שתיקה ואח"כ תצטוק על המותר. והשתא שמעינן מהכא דשכיב מרע הכותב כל נכסיו או מחלק לבניו צפני אשתו וגם לה נתן קרקע כל שהוא ושתיקה ולא ערערה והוא הדין אם כתב כל נכסיו לאחרים צפניה ולה כתב קרקע כל שהוא קנו שהרי מחלה להן שעבודה ולא מטרוף מהן כרז נחמן דלמר (קלג:). הוואל ועשאה שותף בין הבנים אצדה כתובתה דבעשאה שותף תליא מילתא ל"ש עס צייז וכו"ש עס אחרים. והי"מ כשתלק כל נכסיו לאשמו ליורשיו אבל שיר אפילו דקל אחד דהיינו קרקע כל שהוא שלא פירש למי מגו דהדרא דאיקלא הדרא ונחתא למגבי מכולהו נכסי ולא מחלה מידי. ודוקא בשכתב לה קרקע כל שהוא אבל אם נתן לה מטלטלים ולא קרקע לא מקריא שותף בין הבנים ולא מחלה מידי ונחתא אכולהו

נכסי כדלמר רב נחמן [שם] מטלטלי לא קאמרי'. וה"מ דאצדה כתובתה מהנהו נכסי שכתב לבניו אבל אי הדר בתר הכי וקני נכסי אחריני ופסי' מנהגו נכסי עצמן שחלק לבניו כגון שמת אחד מבניו בחייו הדרא וגביא מייניהו מותר כתובתה שכן כתב לה דעתיד אנה למיקני. ודוקא שכיב מרע כדלמר לעיל אבל צריא שחלק נכסיו לבניו וכתב גם לה קרקע כל שהוא הא איבעיא ליה לרבא [שם] אי מחלה להו שעבודה שעל אותו נכסים אם לאו ואוקיימנא בתיקו והלכך כיון דמספקא לן אמרינן המוציא מחזיקו דהיינו אשה עליה להביא הראיה דבכל דין תיקו מאן דתפיס תפיס ומיהו אי הדר קני אית לה: **אמר רב הונא שכיב מרע** (י) **שאמר כו'**. משום דאליבא דר' יוחנן בן ברוקה מייירי כדלקמן נקיט שכיב מרע דהא בצריא מיבעיא לן לעיל [קלג:]. אי איירי ביה ר' יוחנן בן ברוקה אי לא: **שכתב כל נכסיו**. סתם ולא פירש לא לשון מתנה ולא לשון ירושה אלא סתמא נכסיי לפלוני: **רואין אם**. אותו מקבל מתנה רבאי לירשו כגון בן בין הבנים נוטלן בצורת ירושה כר' יוחנן בן ברוקה [ועיל ק:]. דכיון דרבאי לירשו מסתמא להוריש לו נמכין הוואל ולא פירש לשון מתנה אבל גבי ירושה א"י לפרש דממילא קא ירית הלכך כל היכא דאיכא לאוקומה ביירושה דמפסה מן התורה לא מקני ליה מסתמא בצמתה למיעקר נחלה דאורייתא: **ואם לאו**. דאיתו רבאי לירש בעל כרחך נכסיי נתונין לפלוני קאמר דאין אדם מוציא דבריו בטלין מפיו ולמתנה איכיון ולא לירשה ולכן נוטלן משום מתנה. ולקמן מפרש מאי נפקא לן מינה אם נוטלן משום ירושה או משום מתנה: **גנאב גבויי למה לך**. לטסות דצריך ולמימר רואין כו': **אי סבירא לך כר' יוחנן בן ברוקה**. דלמר אם אמר על מי שרבאי לירשו דבריו קיימין ולפיכך אתה אומר רואין אם רבאי לירשו כו' אימא בצדה דהלכתא כוותיה ולא מסתרי דצריך לומר כר' יוחנן בן ברוקה בענין שלא יעינו בני דאם: **דלמא כי הא אחרם**. כל זה אמר ליה רב נחמן לרב הונא שמה אתה לא לכן נכתובת לומר דצריך צסתם ולהשמיענו כר' יוחנן אלא עובדא הכי הוה צסתם כדמפרש ואזיל ועיקר דצריך צאת להשמיענו חילוק בין נטילה משום מתנה לנטילה משום ירושה כדמפרש ואזיל ואגב אורחך מיהא שמעינן דסבירא לך כר' יוחנן ומיהו עיקר שטיה זו שתפסת לא לכן צאתה דא"כ היה לך לומר בפירוש הלכה כר' יוחנן בן ברוקה: **דהוה קא שכיב**. היה נפטור לבית עולמו: **אלא למאן**. כלומר מאן קא שקיל נכסיי אלא הוא והוי כנאמן דא"ל נכסיי לך והיינו שכתב דקאמרת דמה לי כתב מה לי אמר: **ואחרם לן עלה**. דמכל מקום שקיל מיהו אם קרובו ורבאי לירשו הוי ירושה ואי לאו הוי מתנה דאלא למאן וכן נכסיי לך שמי לשונות משמע כשהוא יורש משמע לשון ירושה וכשאין רבאי לירש הוי לשון מתנה. ולקמן מפרש מאי נפקא לן מינה למאי אתא לאשמועינן: **אין ה"נ קאמינא**. על הכותב נכסיו סתם צאתי להורות דזמנין הוי ירושה וזמנין הוי מתנה: **סבר רב אדא בר אבהו קמיה דרבא**. לפרושי למאי נפקא מינה ומה צא רב הונא ללמדנו אם רבאי לירשו להכי אמר רב הונא דהוי לשון ירושה שמהא אלמנמו של מת ניזונת מנכסיו שהוריש לזה

כדתנן (כתובות דף טז:) אלמנה ניזונת מנכסי יתומים כלומר יורשין: **ואם לאו**. נוטלן משום מתנה ושוב אין אלמנתו ניזונת מהן כדתנן (גיטין דף מח:) אין מוציאין למזון אשה והבנות מנכסים משועבדים מפני תיקון העולם משום דהוי מזונות דבר שאין לו קצבה ואין יכולין לקויות להוהר וזין מתנה וזין מכר הוו משועבדים: **א"ל רבא**. וכי בשציל שנתנו בצמתת שכיב מרע שאינה קונה אלא מדרבנן שהרי אין מתנה לאחר מיתה אלא תקנת חכמים היא שיהיו דבריו ככתובין וכמסורין כדי שלא תטרוף דעתו עליו: **מיגרע גרעה**. בתמייה וכי הורע כחה של אלמנתו בכך השתא ביירושה דאורייתא דאלימא כח יורש אם רבאי לירשו שהתורה יזכמה לו כדכתבי (דברים כא) ביום הנחילו את בניו אפ"ה אמרינן אלמנה ניזונת מנכסי הירוש: **מתנה דרבנן**. כי הך מתנת שכ"מ שאין בה קנין אלא מדרבנן כדפרישית לא כ"ש דניזונת מהן ולעולם לאו להכי נפקא מינה חילוק שהשמיענו רב הונא בין נוטל משום ירושה ובין נוטל משום מתנה. ומהכא שמעינן דהא דקיימא לן [גיטין שם] דמוון האשה והבנות לא טרפא ממשעבדי ה"מ מתנה גמורה בקנין או מכר גמור אבל מתנת שכ"מ אלמנתו ניזונת מנכסי מקבל מתנה וה"ה לבנות: **אלא אמר רבא**. להכי נפקא מינה בין מתנה לירושה: **כדשנא רב אחא כו'**. שאם אמר האי שכ"מ ואלא למאן ואחריו לפלוני רואין אם היה ראשון רבאי לירשו נוטלו משום ירושה ואין לשני אחריו כלום דכיון דעשאו יורש וזכה דדין תורה כי קאמר תו ואחריו לפלוני הוי מתנה על מה שכתוב בתורה דאיתו יכול לעקור תורת ירושה מאותו שירש כבר וגם אפי' אם פירש איני מורישך ע"מ שיעול האי שני אחרין הוי נמי מתנה על מה שכתוב בתורה והוי המעשה מעשה והתנאי בטל: (י) **דהא ירושה אין לה הפסק**. אלא ממשמשת עד ראובן כדנפקא לן מקראי בפירקין (דף קטו:): **לדברי ר' יוחנן כו'**. לעיל (י) בשמעתינן פרישית לה: **והא אפסקה**. דעל תנאי שיעול שני אחריו הוריש לראשון: **ורחמנא אמר אין לה הפסק**. והוי מתנה על מה שכתוב בתורה והוי מעשה מעשה והתנאי בטל. והכי הלכתא כדשנא רב אחא דהא חזינא עובדא בסומן כוותיה:

קלג. בבא בתרא פרק שמיני

אמר ליה רב כהנא אילו הדר קני מי לא שקלא וכיון דאילו הדר קני שקלא יהשתא גמי שקלא ההוא דפלגניהו לנכסיה לאתתיה ולבניה שייר חד דיקלא סבר רבינא למימר לית לה אלא חד דיקלא אמר ליה רב יימר לרבינא אי לית לה חד דיקלא גמי לית לה אלא ימיגו דנחתא לדיקלא נחתא גמי לבולתו נכסי אמר רב הונא ישכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחר רואין אם ראוי ליורשו נוטלן משום ירושה ואם לאו נוטלן משום מתנה אמר ליה רב נחמן (6) **גנאב גבויי למה לך אי סבירא לך כרבי יוחנן בן ברוקה** אימא הלכה כרבי יוחנן בן ברוקה דהא שמעתיך כר' יוחנן בן ברוקה הוא דאולא דלמא כי הא קאמרת דההוא דהוה קא שכיב ואמרו ליה נכסיה למאן דלמא לפלניא ואמר להו אלא למאן ואמרת לן עלה אם ראוי ליורשו נוטלן משום ירושה ואם לאו נוטלן משום מתנה אמר ליה האין הכי (6)

קאמינא למאי הלכתא סבר רב אדא בר אבהו קמיה דרבא למימר אם ראוי ליורשו אלמנתו נוזנית מנכסיו ואם לאו אין אלמנתו נוזנית מנכסיו אמר ליה רבא ימיגרע גרעא השתא ביירושה דאורייתא אמרת אלמנתו נוזנית מנכסיו במתנה דרבנן לא כל שבך אלא אמר רבא (7) **וכדשנא רב אחא בר רב עויא לדברי רבי יוחנן בן ברוקה נכסי לך ואחרין לפלוני** אם היה ראשון ראוי ליורשו אין לשני במקום ראשון כלום שאין (8) לשון מתנה אלא לשון ירושה וירושה אין לה הפסק אמר ליה רבא לרב נחמן והא אפסקה הוא סבר יש לה הפסק ורחמנא אמר אין לה הפסק ההוא

הנהו נכסי שכתב לבניו אבל אי הדר בתר הכי וקני נכסי אחריני ופסי' מנהגו נכסי עצמן שחלק לבניו כגון שמת אחד מבניו בחייו הדרא וגביא מייניהו מותר כתובתה שכן כתב לה דעתיד אנה למיקני. ודוקא שכיב מרע כדלמר לעיל אבל צריא שחלק נכסיו לבניו וכתב גם לה קרקע כל שהוא הא איבעיא ליה לרבא [שם] אי מחלה להו שעבודה שעל אותו נכסים אם לאו ואוקיימנא בתיקו והלכך כיון דמספקא לן אמרינן המוציא מחזיקו דהיינו אשה עליה להביא הראיה דבכל דין תיקו מאן דתפיס תפיס ומיהו אי הדר קני אית לה: **אמר רב הונא שכיב מרע** (י) **שאמר כו'**. משום דאליבא דר' יוחנן בן ברוקה מייירי כדלקמן נקיט שכיב מרע דהא בצריא מיבעיא לן לעיל [קלג:]. אי איירי ביה ר' יוחנן בן ברוקה אי לא: **שכתב כל נכסיו**. סתם ולא פירש לא לשון מתנה ולא לשון ירושה אלא סתמא נכסיי לפלוני: **רואין אם**. אותו מקבל מתנה רבאי לירשו כגון בן בין הבנים נוטלן בצורת ירושה כר' יוחנן בן ברוקה [ועיל ק:]. דכיון דרבאי לירשו מסתמא להוריש לו נמכין הוואל ולא פירש לשון מתנה אבל גבי ירושה א"י לפרש דממילא קא ירית הלכך כל היכא דאיכא לאוקומה ביירושה דמפסה מן התורה לא מקני ליה מסתמא בצמתה למיעקר נחלה דאורייתא: **ואם לאו**. דאיתו רבאי לירש בעל כרחך נכסיי נתונין לפלוני קאמר דאין אדם מוציא דבריו בטלין מפיו ולמתנה איכיון ולא לירשה ולכן נוטלן משום מתנה. ולקמן מפרש מאי נפקא לן מינה אם נוטלן משום ירושה או משום מתנה: **גנאב גבויי למה לך**. לטסות דצריך ולמימר רואין כו': **אי סבירא לך כר' יוחנן בן ברוקה**. דלמר אם אמר על מי שרבאי לירשו דבריו קיימין ולפיכך אתה אומר רואין אם רבאי לירשו כו' אימא בצדה דהלכתא כוותיה ולא מסתרי דצריך לומר כר' יוחנן בן ברוקה בענין שלא יעינו בני דאם: **דלמא כי הא אחרם**. כל זה אמר ליה רב נחמן לרב הונא שמה אתה לא לכן נכתובת לומר דצריך צסתם ולהשמיענו כר' יוחנן אלא עובדא הכי הוה צסתם כדמפרש ואזיל ועיקר דצריך צאת להשמיענו חילוק בין נטילה משום מתנה לנטילה משום ירושה כדמפרש ואזיל ואגב אורחך מיהא שמעינן דסבירא לך כר' יוחנן ומיהו עיקר שטיה זו שתפסת לא לכן צאתה דא"כ היה לך לומר בפירוש הלכה כר' יוחנן בן ברוקה: **דהוה קא שכיב**. היה נפטור לבית עולמו: **אלא למאן**. כלומר מאן קא שקיל נכסיי אלא הוא והוי כנאמן דא"ל נכסיי לך והיינו שכתב דקאמרת דמה לי כתב מה לי אמר: **ואחרם לן עלה**. דמכל מקום שקיל מיהו אם קרובו ורבאי לירשו הוי ירושה ואי לאו הוי מתנה דאלא למאן וכן נכסיי לך שמי לשונות משמע כשהוא יורש משמע לשון ירושה וכשאין רבאי לירש הוי לשון מתנה. ולקמן מפרש מאי נפקא לן מינה למאי אתא לאשמועינן: **אין ה"נ קאמינא**. על הכותב נכסיו סתם צאתי להורות דזמנין הוי ירושה וזמנין הוי מתנה: **סבר רב אדא בר אבהו קמיה דרבא**. לפרושי למאי נפקא מינה ומה צא רב הונא ללמדנו אם רבאי לירשו להכי אמר רב הונא דהוי לשון ירושה שמהא אלמנמו של מת ניזונת מנכסיו שהוריש לזה

כדתנן (כתובות דף טז:) אלמנה ניזונת מנכסי יתומים כלומר יורשין: **ואם לאו**. נוטלן משום מתנה ושוב אין אלמנתו ניזונת מהן כדתנן (גיטין דף מח:)

אין מוציאין למזון אשה והבנות מנכסים משועבדים מפני תיקון העולם משום דהוי מזונות דבר שאין לו קצבה ואין יכולין לקויות להוהר וזין מתנה וזין מכר הוו משועבדים: **א"ל רבא**. וכי בשציל שנתנו בצמתת שכיב מרע שאינה קונה אלא מדרבנן שהרי אין מתנה לאחר מיתה אלא תקנת חכמים היא שיהיו דבריו ככתובין וכמסורין כדי שלא תטרוף דעתו עליו: **מיגרע גרעה**. בתמייה וכי הורע כחה של אלמנתו בכך השתא ביירושה דאורייתא דאלימא כח יורש אם רבאי לירשו שהתורה יזכמה לו כדכתבי (דברים כא) ביום הנחילו את בניו אפ"ה אמרינן אלמנה ניזונת מנכסי הירוש: **מתנה דרבנן**. כי הך מתנת שכ"מ שאין בה קנין אלא מדרבנן כדפרישית לא כ"ש דניזונת מהן ולעולם לאו להכי נפקא מינה חילוק שהשמיענו רב הונא בין נוטל משום ירושה ובין נוטל משום מתנה. ומהכא שמעינן דהא דקיימא לן [גיטין שם] דמוון האשה והבנות לא טרפא ממשעבדי ה"מ מתנה גמורה בקנין או מכר גמור אבל מתנת שכ"מ אלמנתו ניזונת מנכסי מקבל מתנה וה"ה לבנות: **אלא אמר רבא**. להכי נפקא מינה בין מתנה לירושה: **כדשנא רב אחא כו'**. שאם אמר האי שכ"מ ואלא למאן ואחריו לפלוני רואין אם היה ראשון רבאי לירשו נוטלו משום ירושה ואין לשני אחריו כלום דכיון דעשאו יורש וזכה דדין תורה כי קאמר תו ואחריו לפלוני הוי מתנה על מה שכתוב בתורה דאיתו יכול לעקור תורת ירושה מאותו שירש כבר וגם אפי' אם פירש איני מורישך ע"מ שיעול האי שני אחרין הוי נמי מתנה על מה שכתוב בתורה והוי המעשה מעשה והתנאי בטל: (י) **דהא ירושה אין לה הפסק**. אלא ממשמשת עד ראובן כדנפקא לן מקראי בפירקין (דף קטו:): **לדברי ר' יוחנן כו'**. לעיל (י) בשמעתינן פרישית לה: **והא אפסקה**. דעל תנאי שיעול שני אחריו הוריש לראשון: **ורחמנא אמר אין לה הפסק**. והוי מתנה על מה שכתוב בתורה והוי מעשה מעשה והתנאי בטל. והכי הלכתא כדשנא רב אחא דהא חזינא עובדא בסומן כוותיה:

ההוא

עין משפט ונר מצוה

קבוא א ב מיי פ"ו מהל' זכיה ומתנה הלכה יא סמג עשין פב טו"ש"ע אה"ע ס' קו ספיק א וס' קו ספיק ג:

קבוא ג מיי שם הלכה י וסמג שם טו"ש"ע שם ס' קו ספיק ג:

קיז ד ד מיי פ"ט מהל' זכיה ומתנה הלכה ה ו ועיין בהשגות ובמ"מ סמג עשין פב טו"ש"ע ח"מ ס' רנב ספיק ו:

קיח ז מיי פ"ט מהל' אשות הלכה יג ועיין בהשגות ובמ"מ סמג עשין מח טו"ש"ע אה"ע ס' גכ ספיק ח טו"ש"ע ח"מ ס' רנב ספיק א:

קיט ז מיי פ"י"ב מהל' זכיה ומתנה הלכה ד סמג עשין פב טו"ש"ע ח"מ ס' רנח ספיק א:

רבינו גרשום

את בתו: כיון דאילו הדר קנה לאחר שכתב לה ההוא תילתא בכתובתה אית לה שטר כתובה ה"נ כשיורש בתו אית לה ההוא תילתא גמי לאחר מותו: שירי לעצמו חד דקלא וסבר רבינא למימר לית לה. לישול כתובתה אלא מאותו דקל: אי לית לה. מחמת כתובה משאר נכסים שהותן לבניו. באותו דקל ששייר גמי לית לה משום כתובה משום דאיכא למימר דמחלה בכתובה על ההיא פלגא נכסים דיהיב לה בעלה עב בניה: אלא מגו כר'. רואין אם ראוי לירשו. כגון אחיו: נוטל משום ירושה ואם לאו נוטל משום מתנה. דרבוחה קבילי דחזיון בין במתנה בין ביירושה: דשמעתין כר' יוחנן בן ברוקה אולא. דאמר אם אמר על מי שראוי לירשו דבריו קיימין: אמרו ליה נכסיה [לפלגיא] אלא למאן. כלומר אם לא אתנה לזה למי אתנה שלא היה לו בנים: אין הכי קאמינא. שכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחר בשאל היו לו בנים ואמר ליה נכסי למאן ולא כר' יוחנן בן ברוקה דאיתו אמר אפי' במקום בת או בן: אם ראוי לירשו זה שכתבו לו: אלמנתו. של כותב: ניזונת מנכסיו. כשם שהאלמנה ניזונת משאר יורשין גמורין ואם לאו אינה ניזונת משום דמחמת מתנת קיובלה: אמר ליה מגרע גרעה. אלמנה זו שאינה ניזונת במקום מתנה כבמקום ירושה: השתא ביירושה דאורייתא. הויכא דבנים אביהן שקלה מזוני. מתנה דרבנן היא מתנת שכיב מרע דיהיב לאחוריו לא אשכחן מאוריית'. דרבנן תקנה כדי שלא תטרוף דעתו עליו (6) או אינו יכול לעשות חפצי כל שכן דאית לה מזוני: אלא אמר רבא. הא דקאמר רב חזנא לעיל שכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחרים רואין אם רואין לירש כו' כי ראוין האי גונאב קאמר כדשנא רב אחא בר בר חנא לעיל אם ראשון ראוי ליורשו הווא נוטלו משום ירושה ואין לשני כלום דלא חשבי' מתנה עיקר דיהב לה כל ימי חייו אלא ירושה שהן ראוין לו עיקר וירושה אין לה הפסק מורעו לעולם: והא אפסקה. להדיא דאמר ואחרין לפלוני אפסקה מראשון: אמר ליה. לאו כל כניניה והאי אמר הכי סבר יש לה הפסק ולא היא:

(א) אולי צ"ל דלמר איתי יסול לעשות חפצי